

MODEL ODPOWIEDZI – WIEDZA O SPOŁECZEŃSTWIE WYJAŚNIENIA DO MODELU

W zadaniach otwartych odpowiedzi w modelu są odpowiedziami proponowanymi. Uznajemy każdą poprawną merytorycznie odpowiedź. W zadaniach zamkniętych należy bezwzględnie stosować schemat punktowania. Wyjątkiem są te zadania, gdzie przed proponowanymi odpowiedziami znajduje się „np.” – oznacza to bowiem możliwość innego sformułowania odpowiedzi niż proponowana w modelu. Zapisy w nawiasach kwadratowych oznaczają alternatywne odpowiedzi ucznia. W nawiasach okrągłych występują pojęcia i sformułowania niekonieczne w formułowaniu przez ucznia poprawnej odpowiedzi. Wytyłuszczone elementy w odpowiedziach są niezbędne do uznania odpowiedzi za prawidłową.

zadania	odpowieź	schemat punktowania
1.	medyczne, usługi dla ludności, biznes i administracja	1 punkt
2.	Np. wzrasta liczba osób starszych w społeczeństwie, co powoduje większe zapotrzebowanie na zawody medyczne, Rozwija się społeczeństwo postindustrialne, gdzie znaczącą rolę odgrywają usługi dla ludności, rozwój gospodarczy oraz dostępne środki zewnętrzne (także unijne) pociągają za sobą wzrost zainteresowania kierunkami związanymi z biznesem i administracją	1 punkt Uwaga: Zdający musi wskazać po 1 przyczynie do każdego kierunku
3.	(społeczeństwo) postindustrialne [poprzemysłowe]	1 punkt
4.	(modelowi) tradycyjnemu [(model) tradycyjny]	1 punkt
5.	W modelu tradycyjnym obowiązki kobiety i mężczyzny są uzależnione od płci – kobieta wykonuje prace domowe i skupia się na wychowaniu dzieci, a mężczyzna pracuje i ma utrzymać rodzinę, natomiast w modelu partnerskim obowiązki domowe i opieka nad dziećmi jest równo rozłożona pomiędzy kobietę a mężczyznę , najczęściej oboje partnerzy pracują. Uwaga: Dopuszczalne są wszystkie poprawnie sformułowane odpowiedzi.	2 punkty za wskazanie 2 różnic, 1 punkt za wskazanie 1 różnicy.
6.	Nie muszą. W tym modelu chodzi o równy podział obowiązków domowych – może się zdarzyć że kobieta albo mężczyzna nie pracują. Uwaga: Dopuszczalne są wszystkie poprawne odpowiedzi.	1 punkt
7.	1. (W latach 1990 – 2040) zmniejszy się liczba urodzeń. 2. Zmniejszy się liczba osób w wieku produkcyjnym. 3. Zwiększy się liczba osób w wieku poprodukcyjnym. 4. Zwiększy się liczba osób żyjących 80 lat i dłużej. Uwaga: Zdający wskazuje 3 spośród podanych tendencji. Każda inaczej sformułowana, lecz poprawna merytorycznie odpowiedź jest poprawna.	2 punkty za 3 tendencje, 1 punkt za 2 tendencje.
8.	społeczeństwo starzejące się	1 punkt
9.	ujemnym, stopa urodzeń, demografia	1 punkt
10.	Przedstawiciele Mniejszości Niemieckiej nie obowiązują próg wyborczy w wyborach do Sejmu (RP), zaś przedstawiciele ugrupowania Nowa Prawica obowiązują (5%) próg wyborczy do Sejmu (RP), którego partia nie przekroczyła.	2 punkty z podanie informacji wraz ze wskazaniem

	Uwaga: Należy uznać każdą odpowiedź, która zawiera porównanie stanu prawnego obu ugrupowań z odwołaniem do pojęcia „próg wyborczy”.	progu, jaki obowiązuje partie polityczne, 1 punkt za podanie różnicy bez wskazania progu dla partii politycznych
11.	Okręgi (wyborcze) wielomandatowe, ordynacja proporcjonalna	1 punkt
12.	Nie. Subwencję z budżetu państwa otrzymują wyłącznie te partie, które w skali kraju uzyskały w wyborach min. 3 % poparcia.	2 punkty za pełne rozstrzygnięcie wraz z podaniem % progu otrzymania subwencji, 1 punkt za rozstrzygnięcie z uzasadnieniem bez wskazania % progu poparcia niezbędnego dla otrzymania subwencji
13.	Metoda II, ponieważ partia, która ma mniejsze poparcie (partia F) uzyskała mandat.	1 punkt
14.	Metoda I – metoda d’Hondta Metoda II – metoda Sainte Laguë	1 punkt
15.	Metoda I A – 2 B – 1 C – 3 D – 2 E – 2 F – 0 G – 0 Metoda II A – 2 B – 1 C – 2 D – 2 E – 2 F – 1 G – 0	2 punkty za wszystkie poprawne odpowiedzi, 1 punkt za 11 poprawnych odpowiedzi

16.	Numer na mapie	Nazwa państwa	Forma rządów	System rządów	Członkostwo w UE – tak/nie	2 punkty za poprawnie uzupełnione 4 wiersze, 1 punkt za 3 wiersze lub 4 poprawne nazwy krajów wraz z poprawnym wskazaniem systemu rządów i członkostwa w UE.	
	1	Hiszpania	monarchia [parlamentarna]	parlamentarno-gabinetowy	tak		
	2	Austria	republika	kanclerski	tak		
	3	Norwegia	monarchia [konstytucyjna/parlamentarna]	parlamentarno-gabinetowy	nie		
	4	Holandia	monarchia [parlamentarna]	parlamentarno-gabinetowy	tak		
17.	Nazwa parlamentu	Państwo				2 punkty za 5 państw, 1 punkt za 3 państwa	
	Kongres	Stany Zjednoczone [USA]					
	Bundestag	Niemcy					
	Duma Państwowa	Rosja [Federacja Rosyjska]					
	Kneset	Izrael					
	Izba Gmin	Wielka Brytania					
18.	1. Minimum 15 posłów, Senat (RP0, Prezydent RP, Rada Ministrów (RP), minimum 100 tysięcy obywateli, 2. zwykła 3. 30 dni 4. 21 dni 5. Dzienniku Ustaw (Dziennik Ustaw)					2 punkty z 5 poprawnych odpowiedzi, 1 punkt za 4 poprawne odpowiedzi Uwaga: w punkcie 1 odpowiedź jest poprawna, gdy Zdający wymieni poprawnie wszystkie uprawnione podmioty	
	19. Prezydent RP może: 1. Skierować ustawę do Trybunału Konstytucyjnego; 2. Może wystąpić do Sejmu o ponowne rozpatrzenie ustawy [może zgłosić weto zawieszające) do ustawy].						1 punkt
	20. 1256						
	21. Wójt nie stracił stanowiska, ponieważ w referendum nie wzięła udziału wymagana liczba wyborców (w referendum nie uczestniczyło wymagane 3/5 wyborców uczestniczących w wyborze wójta).						2 punkty za rozstrzygnięcie i uzasadnienie, 1 punkt za rozstrzygnięcie
	22. Rada Gminy						

23.	<p>Nie, zgodnie z art. 44 kodeksu postępowania administracyjnego [kpa] jeśli sąsiad Andrzej nie odbierze przesyłki w terminie 14 dni od dnia pierwszego zawiadomienia, wówczas urząd uzna przesyłkę za odebraną.</p> <p>Uwaga: Dopuszcza się odpowiedzi inaczej sformułowane, poprawne merytorycznie. Konieczne jest odwołanie się do podstawy prawnej.</p>	<p>2 punkty za rozstrzygnięcie z podaniem podstawy prawnej, 1 punkt za rozstrzygnięcie bez podstawy prawnej</p>
24.	<p>Nie, ponieważ na podstawie art. 43 kodeksu postępowania administracyjnego [kpa] listonosz powinien być pozostawić w skrzynce pocztowej lub drzwiach mieszkania pani Karoliny informację o przekazaniu korespondencji sąsiadce – pani Halince.</p> <p>Uwaga: Dopuszcza się odpowiedzi inaczej sformułowane, poprawne merytorycznie. Konieczne jest odwołanie się do podstawy prawnej.</p>	<p>2 punkty za rozstrzygnięcie z podaniem podstawy prawnej, 1 punkt za rozstrzygnięcie bez podstawy prawnej</p>
25.	<p>Pani Martyna postąpiła niezgodnie z prawem, ponieważ na podstawie art. 42 [§ 3] kodeksu postępowania administracyjnego [kpa] jeśli nie ma innej możliwości, można doręczyć korespondencję adresatowi w każdym miejscu, w którym się go zastanie, a więc także na plaży.</p> <p>Uwaga: Dopuszcza się odpowiedzi inaczej sformułowane, poprawne merytorycznie. Konieczne jest odwołanie się do podstawy prawnej.</p>	<p>2 punkty za rozstrzygnięcie z podaniem podstawy prawnej, 1 punkt za rozstrzygnięcie bez podstawy prawnej</p>
26.	Kodeks karny	1 punkt
27.	Wydział Karny	1 punkt
28.	apelacja	1 punkt
29.	sąd okręgowy	1 punkt
30.	Austria, Włochy	1 punkt
31.	Austria. Panuje tam niska przestępczość, a władze nie wprowadziły stopnia zagrożenia terrorystycznego.	1 punkt
32.	Bośnia i Hercegowina. Nie wprowadzono tam stopnia zagrożenia terrorystycznego, a poziom przestępczości pospolitej jak wynika z materiałów źródłowych jest na podobnym poziomie jak we Włoszech. (Turyści powinni się poruszać po wyznaczonych szlakach z miejscowym przewodnikiem ze względu na zagrożenie minami).	1 punkt
33.	<p>Zgodnie z prawem Unii Europejskiej obywatele polscy przebywający w państwach trzecich (poza UE), w których nie ma polskiej placówki dyplomatycznej, są uprawnieni do pomocy dyplomatycznej i konsularnej państw członkowskich UE posiadających w danym kraju taką placówkę na takich samych zasadach i warunkach na jakich państwa te pomagają swoim obywatelom.</p> <p>Uwaga: Należy uznać każdą odpowiedź oddającą powyższy sens.</p>	1 punkt
34.	<p>Irak – 1 Turcja – 2 Syria - 4</p>	<p>2 punkty za 3 wskazania, 1 punkt za 2 wskazania</p>

35.	Turcja - 2	1 punkt
-----	------------	---------

36. [0-5]

Kategorie elementów składowych:

1. Wskazanie stron postępowania, typu sądu i właściwego wydziału, do którego jest skierowany pozew, właściwa data, właściwe określenie tytułu pozwu i wartości przedmiotu sporu.
2. Właściwe określenie roszczenia, uzasadnienie oparte na opisanej sytuacji i poprawne wskazanie dowodów, podpis pod pozwem, sporządzenie listy załączników

Przykładowa realizacja:

Kraków, dnia 13 marca 2023 r.

Powód:

Joanna Nowak
ul. Krowoderska 4 B
33-100 Kraków

Pozwany:

Mirosław Ząbek
ul. Zakopiańska 3 / 5
33-100 Kraków

Sąd Rejonowy w Krakowie

Wydział I Cywilny

ul. Kościuszki 1 A

33-100 Kraków

Wartość przedmiotu sporu: 15 000, 00 zł (słownie: piętnaście tysięcy złotych)

Pozew o zapłatę

W imieniu własnym wnoszę o:

1. Zasądzenie od pozwanego Mirosława Ząbka na rzecz powoda Joanny Nowak kwoty 15 000,00 zł (słownie: piętnaście tysięcy złotych) wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty;

2. Przeprowadzenie dowodu z przesłuchania stron na okoliczności wskazane w pozwie.
3. Przeprowadzenie rozprawy pod nieobecność pozwanego;
4. Zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów postępowania.

Uzasadnienie

Powód Joanna Nowak zawarła z pozwanym Mirosławem Ząbkim umowę najmu mieszkania w Krakowie przy ul. Zakopiańskiej 3 / 5 , będącego jej wyłączną własnością. Umowa została zawarta na czas określony do dnia 31 grudnia 2021 r. Strony ustaliły wysokość czynszu za wynajem mieszkania na kwotę 1500 zł (słownie: tysiąc pięćset złotych) miesięcznie, płatne do dnia 10. każdego miesiąca. Umowa wygasta z dniem 31 grudnia 2021 r. (dowód: umowa najmu).

Pomimo wygaśnięcia stosunku najmu, pozwany zamieszkiwał w przedmiotowym mieszkaniu przez kolejnych 10 miesięcy, t.j. do dnia 31 października 2022 r. Z tytułu bezumownego korzystania z lokalu nie została zapłacona przez pozwanego żadna suma pieniężna. (dowód: przesłuchanie stron).

Pismem z dnia 15 listopada 2022 r. powód wezwał pozwanego do dobrowolnej zapłaty kwoty 15 000 zł (słownie: piętnastu tysięcy złotych), stanowiącej opłatę za bezumowne korzystanie z lokalu za okres 10 miesięcy. Pomimo wezwania, pozwany do dnia dzisiejszego nie uiścił należnej kwoty (dowód: pismo z dnia 15 listopada 2022 r., potwierdzenie doręczenia pisma w dniu 20 listopada 2022 r., przesłuchanie stron).

Wobec przedstawionych okoliczności faktycznych nie budzi wątpliwości, iż żądanie określone w pozwie jest uzasadnione. Wobec powyższego wnoszę jak na wstępie.

Joanna Nowak

Załączniki:

5. Odpis pozwu,
6. Dowód uiszczenia opłaty,
7. Umowa najmu,
8. Pismo z dnia 15 listopada 2022 r.,
9. Potwierdzenie odbioru pisma w dniu 20 listopada 2022 r.

Zasady oceniania:

5 punktów – rozwiązanie ze zrealizowanymi w pełni 2 kategoriami elementów składowych oraz o właściwej konstrukcji

4 punkty – rozwiązanie ze zrealizowanymi w pełni dwiema kategoriami elementów składowych albo rozwiązanie ze zrealizowaną jedną kategorią elementów składowych w pełni i z jedną częściowo oraz o właściwej konstrukcji

3 punkty – rozwiązanie ze zrealizowaną jedną kategorią elementów składowych w pełni i z jedną częściowo

2 punkty – rozwiązanie ze zrealizowanymi częściowo dwiema kategoriami elementów składowych albo rozwiązanie ze zrealizowaną w pełni jedną kategorią elementów składowych

1 punkt – rozwiązanie ze zrealizowaną częściowo jedną kategorią elementów składowych

0 punktów – rozwiązanie bez zrealizowanej kategorii elementów składowych albo brak rozwiązania

Zadanie 37. [0-7]

7 punktów – rozwiązanie ze zrealizowanymi w pełni trzema aspektami tematu oraz o właściwej formie, strukturze i logice wywodu.

6 punktów – rozwiązanie ze zrealizowanymi dwoma aspektami tematu w pełni i jednym – częściowo oraz o właściwej strukturze i logice wywodu albo rozwiązanie ze zrealizowanymi w pełni trzema aspektami tematu.

5 punktów – rozwiązanie ze zrealizowanymi dwoma aspektami tematu w pełni i jednym – częściowo albo rozwiązanie ze zrealizowanym jednym aspektem w pełni i dwoma – częściowo oraz o właściwej formie, strukturze i logice wywodu.

4 punkty – rozwiązanie ze zrealizowanymi w pełni dwoma aspektami tematu albo rozwiązanie ze zrealizowanymi częściowo trzema aspektami oraz o właściwej strukturze i logice wywodu, albo rozwiązanie ze zrealizowanym jednym aspektem tematu w pełni i dwoma – częściowo.

3 punkty - rozwiązanie ze zrealizowanymi częściowo trzema aspektami tematu albo rozwiązanie ze zrealizowanym jednym aspektem tematu w pełni i jednym – częściowo.

2 punkty – rozwiązanie ze zrealizowanymi częściowo dwoma aspektami albo rozwiązanie ze zrealizowanym w pełni jednym aspektem tematu.

1 punkt – rozwiązanie ze zrealizowanym częściowo jednym aspektem tematu.

0 punktów – rozwiązanie bez zrealizowanego aspektu tematu albo brak rozwiązania.

Aspekty tematu:

1. Charakterystyka 4 form demokracji partycypacyjnej, np. referendum, inicjatywa ludowa, weto ludowe, recall.
2. Zajęcie stanowiska i przedstawienie argumentów popierających stanowisko (np. TAK, ponieważ np.: w Polsce nie można odwołać np. posła czy senatora za niedotrzymanie obietnic wyborczych; demokracja współcześnie nie wymaga aktywności i zaangażowania od każdego obywatela inaczej niż to było w starożytnych Atenach.)
3. Przedstawienie kontrargumentów do zajętego stanowiska. (jeśli stanowisko było na tak, to np. : obywatele ciągle decydują kto i w jaki sposób będzie sprawował władzę; obywatele mogą wpływać na decyzje władz poprzez istniejące formy demokracji bezpośredniej; obywatele mają większy wpływ na działanie państwa pod warunkiem zaangażowania się w życie polityczne.)

Uwaga: Jeśli stanowisko jest na nie, przykładowe kontrargumenty stają się argumentami, zaś argumenty kontrargumentami.

Przykładowa realizacja:

Demokracja bezpośrednia to taka forma ustrojowa, która pozwala szerokiemu gronu obywateli uczestniczyć w życiu politycznym. Często jest więc nazywana demokracją partycypacyjną. Do najczęstszych form demokracji bezpośredniej zalicza się: referendum, inicjatywę ludową, weto ludowe oraz recall. Referendum jest jedną z najpopularniejszych form demokracji partycypacyjnej. Polega na zajęciu stanowiska przez uprawnionych obywateli w konkretnej sprawie lub sprawach. Może mieć dla rządzących charakter wiążący lub jedynie opiniotwórczy. Zawsze jednak pomaga podjąć decyzje w sprawach istotnych dla państwa. Niekiedy referenda mogą być obligatoryjne, np. w Polsce niektóre Konstytucji RP można zmienić wyłącznie po uzyskaniu pozytywnego stanowiska większości uprawnionych do głosowania. W sytuacjach, gdy organy państwa obawiają się utraty popularności ze względu na charakter rozwiązań, jakie planują przyjąć mogą wystąpić z inicjatywą referendalną. Inicjatywa ludowa umożliwia obywatelom zgłaszanie własnych propozycji projektu ustawy, np. w postaci zmian w prawie. Politykom pozwala lepiej poznać oczekiwania społeczne, zaś dla obywateli to znakomita forma aktywności w życiu publicznym. W RP z inicjatywą ludową musi wystąpić min. 100 tys. uprawnionych obywateli. W Polsce jest to dość często spotykana forma demokracji bezpośredniej. Z kolei weto ludowe to forma, która umożliwia obywatelom wyrażenie sprzeciwu wobec uchwalonych ustaw, a więc wyraźnego zaznaczenia swojej dezaprobaty dla niedobrych wg obywateli rozwiązań. Może się ono przyczynić do rozpoczęcia debaty publicznej na dany temat i poszukiwania najlepszego rozwiązania problemu, jednakże w praktyce forma ta stosowana jest rzadko, a w sytuacjach drażliwych dla społeczeństwa najczęściej dochodzi do otwartej manifestacji niechęci wobec zaproponowanych rozwiązań niekiedy o masowym charakterze. Recall to forma umożliwiająca obywatelom odwołanie urzędników pochodzących z wyborów powszechnych. W ten sposób politycy są zmuszeni do wypełniania obietnic przedwyborczych albo do przekonania wyborców, że proponowane przez nich zmiany są uzasadnione. Jest to forma, która zmniejsza nadużycia urzędników.

Demokracja bezpośrednia moim zdaniem jest daleka od prawdziwego ideału demokratycznego sprawowania władzy. Referenda organizowane są stosunkowo rzadko i albo dotyczą kwestii absolutnie fundamentalnych, np. ustroju państwa czy przynależności do organizacji międzynarodowych (np. Unii Europejskiej), albo spraw budzących emocje społeczne, np. kwestia kary śmierci, aborcja. Niemożliwe jest organizowanie referendów w każdej sprawie, która obywateli dotyczy, zarówno z powodu wysokich kosztów takiej formy demokracji, jak i mnogości spraw, jakie współczesne państwa muszą na bieżąco organizować. Ponadto ze względu na liczebność współczesnych społeczeństw trudno wyobrazić sobie kolegialne podejmowanie decyzji na wzór starożytnych Aten, gdzie występowało modelowe zjawisko demokracji bezpośredniej. Zawsze zatem znajdzie się spory odsetek osób z niskim poziomem kultury politycznej, które nie interesują się polityką i nie wykazują się aktywnością obywatelską. Ze względu na niski poziom kultury politycznej wielu współczesnych społeczeństw trudna do zastosowania jest instytucja recall – widać to na przykładzie Polski, gdzie w niewielu przypadkach skuteczne bywa referendum odwoławcze wójta czy burmistrza miasta. Z drugiej strony należy zauważyć, że stopień zaangażowania obywateli w formy demokracji bezpośredniej – jeśli są dostępne w danym kraju – zależy od samych obywateli. Zaangażowanie w demokrację partycypacyjną świadczy o wysokim poziomie kultury politycznej danego społeczeństwa, które może wstrzymać niekorzystne dla siebie rozwiązania prawne, jakie chcą przeforsować politycy, a także poprzez dostęp[do form takich jak recall mają możliwość szybkiego reagowania na negatywne zachowania polityków, czy niewypełnianie przez nich wyborczych obietnic.

Demokracja jako rządy ludu we współczesnym świecie dominuje w formie pośredniej. Zarówno względy demograficzne, jak i ustrojowe (m.in.. w postaci powszechnego prawa wyborczego)

powodują, że jest to forma znacznie bardziej efektywna niż demokracja bezpośrednia, która -choć ważna i potrzebna – ma jednak mniejszy wpływ na bieżące funkcjonowanie państw.